Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

14. marts 2013 *

»Forordning nr. 44/2001 — retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område — artikel 5, nr. 1), litra a), og artikel 15, stk. 1 — begreberne »sager om kontraktforhold« og »aftale indgået af forbrugeren« — egenveksel — aval — sikkerhedsstillelse for en låneaftale«

I sag C-419/11,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Městský soud v Praze (Den Tjekkiske Republik) ved afgørelse af 21. marts 2011, indgået til Domstolen den 10. august 2011, i sagen:

Česká spořitelna, a.s.

mod

Gerald Feichter,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano, og dommerne M. Ilešič (refererende dommer), E. Levits, J.-J. Kasel og M. Safjan,

generaladvokat: E. Sharpston

justitssekretær: fuldmægtig K. Sztranc-Sławiczek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 27. juni 2012,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Česká spořitelna, a.s., ved advokát M. Vojáček

— den tjekkiske regering ved M. Smolek og J. Vláčil, som befuldmægtigede

— den schweiziske regering ved D. Klingele, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved M. Šimerdová og A.-M. Rouchaud-Joët, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 20. september 2012,

* Processprog: tjekkisk.

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5, nr. 1), litra a), og artikel 15, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT L 12, s. 1).

2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem Česká spořitelna, a.s. (herefter »Česká spořitelna«), der har hjemsted i Den Tjekkiske Republik, og Gerald Feichter, der har bopæl i Østrig.

Retsforskrifter

Forordning (EF) nr. 44/2001

3 Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 bestemmer:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

4 Forordningens artikel 3, stk. 1, bestemmer, at »[p]ersoner, der har bopæl på en medlemsstats område, [kun kan] sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i afdeling 2-7«.

5 Forordningens artikel 5, nr. 1), litra a), der er indeholdt i dens afdeling 2 med overskriften »Specielle kompetenceregler«, har følgende ordlyd:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat

1) a) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes.«

6 Samme forordnings artikel 15, stk. 1, der er indeholdt i dens afdeling 4 med overskriften »Kompetence i sager om forbrugeraftaler«, bestemmer:

»I sager om aftaler indgået af en person (forbrugeren) med henblik på brug, der må anses at ligge uden for hans erhvervsmæssige virksomhed, afgøres kompetencen efter denne afdeling […]:

a) når sagen vedrører køb af løsøregenstande, hvor købesummen skal betales i rater

b) når sagen vedrører lån, der skal tilbagebetales i rater, eller andre kreditdispositioner, som er bestemt til finansiering af køb af sådanne genstande

c) i alle andre tilfælde, når aftalen er indgået med en person, der udøver erhvervsmæssig virksomhed i den medlemsstat, på hvis område forbrugeren har bopæl, eller på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod denne medlemsstat eller mod flere stater inklusive denne medlemsstat, og aftalen er omfattet af den pågældende virksomhed.«

7 Artikel 16, stk. 2, i forordning nr. 44/2001 bestemmer:

»Sager, som agtes rejst mod forbrugeren af forbrugerens medkontrahent, kan kun anlægges ved retterne i den medlemsstat, på hvis område forbrugeren har bopæl.«

Tjekkisk ret

8 Ifølge § 75 i lov nr. 191/1950 om trasserede veksler og checks udgør et dokument, hvori de oplysninger, som kræves i henhold til bestemmelsen, er angivet, en gyldig egenveksel.

9 I henhold til § 76, stk. 1, i lov nr. 191/1950 er et dokument, hvori et af de i lovens § 75 omhandlede krav ikke er opfyldt, ikke en gyldig egenveksel, undtagen i de tilfælde, der er specificeret i de følgende stykker. Når der ikke er en særlig angivelse, følger det af lovens § 76, stk. 3, at det sted, hvor egenvekslen er udstedt, skal anses for at være betalingsstedet og samtidig for udstederens bopæl.

10 I overensstemmelse med § 77, stk. 2, i lov nr. 191/1950 finder lovens § 10 også anvendelse på en egenveksel. § 10 bestemmer, at når en egenveksel, som ved sin udstedelse ikke var færdiggjort, ikke er blevet udfyldt som aftalt, kan det ikke gøres gældende over for indehaveren af vekslen, at aftalen ikke er blevet overholdt, medmindre indehaveren har erhvervet egenvekslen i ond tro eller har handlet groft uagtsomt ved erhvervelsen heraf.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

11 Den 28. april 2004 udstedte selskabet Feichter – CZ s.r.o (herefter »selskabet Feichter«), der har hjemsted i Brno (Den Tjekkiske Republik), i Brno en blank egenveksel til Česká spořitelna, der har hjemsted i Prag (Den Tjekkiske Republik). Egenvekslen, der på vegne af selskabet Feichter blev underskrevet af selskabets direktør, Gerald Feichter, blev udstedt med henblik på at stille garanti for selskabets forpligtelser i henhold til en aftale om løbende kredit, som samme dag var blevet indgået mellem nævnte selskab og Česká spořitelna. Gerald Feichter, der har bopæl i Østrig, underskrev også egenvekslens forside som fysisk person med påtegnelsen »pr. aval«.

12 Oplysninger vedrørende det skyldige beløb, betalingsdatoen og betalingsstedet i forbindelse med egenvekslen blev udfyldt af Česká spořitelna i overensstemmelse med en aftale om angivelse af de manglende oplysninger, som var blevet indgået samme dag. Den således færdiggjorte egenveksel indeholdt selskabets Feichters ubetingede tilsagn om den 27. maj 2008 i Prag at betale 5 000 000 CZK på Česká spořitelnas anmodning.

13 På betalingsdatoen blev egenvekslen fremlagt på betalingsstedet, dvs. i Prag, men blev ikke betalt. Česká spořitelna anlagde derfor sag om betalingspålæg mod Gerald Feichter ved Městský soud v Praze (byretten i Prag) med påstand om i medfør af udstedelsen af vekslen at betale 5 000 000 CZK, med tillæg af en årlig rente på 6% af dette beløb fra den 28. maj 2008 til betaling sker, samt at betale en kommission på egenvekslen på 16 666 CZK. Under denne sag gjorde Gerald Feichter indsigelse om, at Městský soud v Praze ikke havde kompetence til at behandle sagen, idet Gerald Feichter har bopæl i Østrig.

14 Den forelæggende ret har rejst spørgsmålet, om dens kompetence skal fastlægges i henhold til reglerne om aftaler indgået af forbrugere. I denne forbindelse har den rejst spørgsmålet, om betingelserne i artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 er opfyldt, og navnlig om krav i henhold til den i hovedsagen omhandlede egenveksel, som indehaveren har gjort gældende over for den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser, kan kvalificeres som en aftale i denne artikels forstand. Såfremt dette er tilfældet, har de østrigske retter kompetence til at påkende tvisten i hovedsagen, eftersom sager, der agtes rejst mod en forbruger, ifølge forordningens artikel 16, stk. 2, kun kan anlægges ved retterne i den medlemsstat, på hvis område forbrugeren har bopæl.

15 Den forelæggende ret har endvidere rejst spørgsmålet, om det i det foreliggende tilfælde er muligt at fastlægge kompetencen i henhold til artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001.

16 I denne forbindelse har den forelæggende ret for det første rejst spørgsmålet, om krav i henhold til den i hovedsagen omhandlede egenveksel kan kvalificeres som en sag om kontraktforhold i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001, på trods af den omstændighed, at egenvekslen ifølge tjekkisk ret er en abstrakt sikkerhed, som ikke har kontraktmæssig karakter, selv om den udtrykker indholdet af en aftale.

17 Den forelæggende ret har for det andet rejst spørgsmålet, om der i det foreliggende tilfælde er tale om en frivilligt indgået forpligtelse, eftersom det præcise betalingssted hverken fremgik af egenvekslen eller af aftalen om angivelse af de manglende oplysninger. Selv om sidstnævnte aftale gav Česká spořitelna ret til på egenvekslen at angive de manglende oplysninger vedrørende betalingsstedet, fastsatte den dog ingen kriterier, hvorefter det ville kunne fastlægges, at der netop var tale om Prag. Den forelæggende ret har understreget, at det ikke kan udelukkes, at angivelsen af betalingsstedet på egenvekslen medfører en tilsidesættelse af aftalen, eller at denne aftale var ugyldig på grund af sin uklare karakter, i hvilket tilfælde det ville være vanskeligt at fastslå, at forpligtelsen i det foreliggende tilfælde er indgået frivilligt.

18 På denne baggrund har Městský soud v Praze besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Kan begrebet »en aftale indgået af en forbruger med henblik på brug, der må anses for at ligge uden for hans erhvervsmæssige virksomhed« som omhandlet i artikel 15, stk. 1, i [forordning nr. 44/2001] fortolkes således, at det udstrækkes til også at omfatte krav i henhold til en mangelfuldt udstedt egenveksel, der er rejst af indehaveren mod den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser?

2) Uanset om det første spørgsmål besvares bekræftende eller benægtende, kan begrebet krav i forbindelse med »sager om kontraktforhold« i artikel 5, nr. 1), litra a), i [forordning nr. 44/2001] da fortolkes således, at de – udelukkende, henset til dokumentets indhold som sådan – også udstrækkes til krav i henhold til en mangelfuldt udstedt egenveksel, der er rejst af indehaveren mod den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

Om formaliteten

19 Česká spořitelna har gjort gældende, at det første spørgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling, idet det er af rent hypotetisk karakter og er uden relevans for afgørelsen af tvisten i hovedsagen, eftersom betingelserne for anvendelse af artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 ikke er opfyldt.

20 Herved bemærkes, at det inden for rammerne af proceduren i henhold til artikel 267 TEUF, som er baseret på en klar adskillelse mellem de nationale retters og Domstolens funktioner, ifølge fast retspraksis alene er den nationale ret, der har kompetence til at fastlægge og vurdere hovedsagens faktiske omstændigheder og til at fortolke og anvende den nationale ret. Det tilkommer ligeledes udelukkende den nationale ret, som tvisten er indbragt for, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag, at vurdere såvel nødvendigheden som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de forelagte spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse (jf. dom af 25.10.2012, sag C-533/11, Rintisch, præmis 15 og den deri nævnte retspraksis).

21 Domstolen kan således kun afvise en anmodning om præjudiciel afgørelse fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (jf. bl.a. dom af 14.6.2012, sag C-618/10, Banco Español de Crédito, præmis 77, og Rintisch-dommen, præmis 16).

22 Dette er imidlertid ikke tilfældet i den foreliggende sag. Det fremgår nemlig klart af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at en fortolkning af artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 er nødvendig for at afgøre tvisten i hovedsagen, idet den indsigelse om manglende kompetence, som Gerald Feichter har rejst, er baseret på et argument, hvorefter den omstændighed, at han har underskrevet egenvekslen som fysisk person, gør ham til en forbruger i nævnte artikels forstand, og at kompetencen dermed skal fastlægges i henhold til de af forordningens bestemmelser, der regulerer retternes kompetence i sager om forbrugeraftaler.

23 Under disse omstændigheder kan det første præjudicielle spørgsmål antages til realitetsbehandling.

Om realiteten

24 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse med henblik på at fastlægge den ret, der har kompetence til at træffe afgørelse i en sag, hvor indehaveren af en egenveksel, som har hjemsted i en medlemsstat, har påberåbt sig krav i henhold til denne egenveksel, som var mangelfuld, da den blev udstedt, og som efterfølgende er blevet færdiggjort af indehaveren, over for den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser, som har bopæl i en anden medlemsstat.

25 Indledningsvis bemærkes, at de begreber, der anvendes i forordning nr. 44/2001 – navnlig i forordningens artikel 15, stk. 1 – skal fortolkes selvstændigt, først og fremmest ud fra forordningens opbygning og formål, for at sikre forordningens ensartede anvendelse i alle medlemsstaterne (jf. i denne retning dom af 20.1.2005, sag C-27/02, Engler, Sml. I, s. 481, præmis 33, af 7.12.2010, forenede sager C-585/08 og C-144/09, Pammer og Hotel Alpenhof, Sml. I, s. 12527, præmis 55, og af 6.9.2012, sag C-190/11, Mühlleitner, præmis 28).

26 Det bemærkes endvidere, at artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 udgør en undtagelse fra såvel hovedreglen om kompetence, der fremgår af forordningens artikel 2, stk. 1, hvorefter kompetencen tillægges retterne i den medlemsstat, på hvis område sagsøgte har bopæl, som den specielle kompetenceregel, der fremgår af samme forordnings artikel 5, nr. 1), hvorefter den kompetente ret i sager om kontraktforhold er retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes (dommen i sagen Pammer og Hotel Alpenhof, præmis 53, og Mühlleitner-dommen, præmis 26). Artikel 15, stk. 1, må derfor nødvendigvis undergives en streng fortolkning (jf. i denne retning Mühlleitner-dommen, præmis 27).

27 Endelig bemærkes, at for så vidt som forordning nr. 44/2001 i forholdet mellem medlemsstaterne erstatter konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved efterfølgende konventioner om nye medlemsstaters tiltrædelse af denne konvention (herefter »Bruxelleskonventionen«), gælder den af Domstolen anlagte fortolkning af denne konventions bestemmelser desuden også for forordningens bestemmelser, når disse instrumenter kan sidestilles med hinanden (jf. bl.a. dom af 25.10.2012, sag C-133/11, Folien Fischer og Folitec, præmis 31, og af 7.2.2013, sag C-543/10, Refcomp, præmis 18).

28 I denne forbindelse har Domstolen allerede fastslået, at i det system, der er indført ved forordning nr. 44/2001, indtager artikel 15, stk. 1 – således som det fremgår af 13. betragtning til forordningen – samme plads og opfylder samme funktion vedrørende beskyttelse af forbrugeren som den svage part som Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 1 (jf. i denne retning dom af 14.5.2009, sag C-180/06, Ilsinger, Sml. I, s. 3961, præmis 41, samt dommen i sagen Pammer og Hotel Alpenhof, præmis 57, og Mühlleitner-dommen, præmis 29).

29 Det er i lyset af disse betragtninger, at det første forelagte spørgsmål skal besvares.

30 Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål bemærkes, at artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse, når tre betingelser er opfyldt, nemlig for det første når den ene aftalepart er en forbruger, som må anses for at handle uden for rammerne af hans erhvervsmæssige virksomhed, for det andet når der faktisk er indgået en aftale mellem en sådan forbruger og en erhvervsdrivende, samt for det tredje når en sådan aftale er omfattet af en af de tre kategorier, der fremgår af artikel 15, stk. 1, litra a)-c). Disse kumulative betingelser skal alle være opfyldt, således at kompetencen ikke kan fastlægges i henhold til reglerne for sager om forbrugeraftaler, såfremt en af disse tre betingelser ikke er opfyldt.

31 For så vidt angår den første betingelse for anvendelse af artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 bemærkes, at selv om ordlyden af denne bestemmelse ikke i enhver henseende er identisk med ordlyden af Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 1, omhandler ændringerne de betingelser for anvendelse, som forbrugeraftaler skal opfylde (jf. i denne retning dommen i sagen Pammer og Hotel Alpenhof, præmis 59), og ikke definitionen af begrebet forbruger, således at dette begreb skal have samme rækkevidde inden for rammerne af forordning nr. 44/2001 som inden for rammerne af Bruxelleskonventionen.

32 Hvad angår Bruxelleskonventionens artikel 13, stk. 1, har Domstolen allerede fastslået, at det følger af denne bestemmelses ordlyd og funktion, at den kun omfatter en privat endelig forbruger, som ikke driver forretnings- eller erhvervsmæssig virksomhed (jf. i denne retning dom af 19.1.1993, sag C-89/91, Shearson Lehman Hutton, Sml. I, s. 139, præmis 20 og 22, af 3.7.1997, sag C-269/95, Benincasa, Sml. I, s. 3767, præmis 15, og af 20.1.2005, sag C-464/01, Gruber, Sml. I, s. 439, præmis 35, samt Engler-dommen, præmis 34).

33 Det fremgår ligeledes af Domstolens praksis, at den særlige ordning, der er indført ved Bruxelleskonventionen om kompetencen i sager om forbrugeraftaler, har til formål at sikre en passende beskyttelse af forbrugeren som den part i kontrakten, der må antages at være økonomisk set svagere og retligt set mindre erfaren end den erhvervsdrivende medkontrahent (jf. bl.a. Gruber-dommen, præmis 34, og Engler-dommen, præmis 39). Denne funktion indebærer, at anvendelsen af de specielle kompetenceregler, der ved Bruxelleskonventionen er fastsat med henblik herpå, ikke udvides til at omfatte personer, som ikke har behov for denne beskyttelse (jf. i denne retning dommen i sagen Shearson Lehman Hutton, præmis 19).

34 Domstolen har heraf udledt, at kun aftaler, der er indgået uden for og uafhængigt af enhver erhvervsmæssig virksomhed eller ethvert erhvervsmæssigt formål alene med henblik på at opfylde en persons private, personlige forbrug, er omfattet af konventionens særlige ordning om forbrugerbeskyttelse, idet en sådan savner begrundelse i forbindelse med aftaler, der har erhvervsmæssigt formål (jf. Gruber-dommen, præmis 36, og i denne retning Benincasa-dommen, præmis 17).

35 Det bemærkes, at betingelsen om, at der skal være tale om en forbruger i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, ikke er opfyldt under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende.

36 Det er således ubestridt, at den person, der i hovedsagen har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser, kautionerer for forpligtelser, der påhviler det selskab, hvori han er direktør og hovedaktionær.

37 Selv om forpligtelsen for den, der påtager sig en vekseludsteders forpligtelser, er af abstrakt karakter og således er uafhængig af udstederens forpligtelse, som der kautioneres for, forholder det sig dog ikke desto mindre således – som generaladvokaten har anført i punkt 33 i forslaget til afgørelse – at en aval, som en fysisk person har tegnet på en egenveksel, der er udstedt med henblik på at stille sikkerhed for et erhvervsselskabs forpligtelser, ikke kan anses for at være tegnet uden for og uafhængigt af enhver erhvervsmæssig virksomhed eller ethvert erhvervsmæssigt formål, såfremt denne fysiske person har tætte erhvervsmæssige forbindelser til nævnte selskab, f.eks ved at indgå i ledelsen heraf eller ved at eje en aktiemajoritet i selskabet.

38 Den blotte omstændighed, at den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser, er en fysisk person, er under alle omstændigheder ikke tilstrækkelig til at godtgøre, at der er tale om en forbruger i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001.

39 Under disse omstændigheder er det ufornødent at undersøge, om de to andre betingelser for at anvende nævnte artikel er opfyldt.

40 Det følger af samtlige de ovenstående betragtninger, at det første spørgsmål skal besvares med, at artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at en fysisk person, der har tætte erhvervsmæssige forbindelser til et selskab, f.eks ved at indgå i ledelsen heraf eller ved at eje en aktiemajoritet i selskabet, ikke kan anses for forbruger i denne bestemmelses forstand, når han anfører en avalpåtegning på en egenveksel, der er udstedt med henblik på at stille sikkerhed for dette selskabs forpligtelser i henhold til en kreditaftale. Denne bestemmelse finder derfor ikke anvendelse med henblik på at fastlægge den ret, der har kompetence til at træffe afgørelse i en sag, hvor indehaveren af en egenveksel, som har hjemsted i en medlemsstat, har påberåbt sig krav i henhold til denne egenveksel, som var mangelfuld, da den blev udstedt, og som efterfølgende er blevet færdiggjort af indehaveren, over for den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser, som har bopæl i en anden medlemsstat.

Det andet spørgsmål

41 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse med henblik på at fastlægge den ret, der har kompetence til at træffe afgørelse i en sag, hvor indehaveren af en egenveksel, som har hjemsted i en medlemsstat, har påberåbt sig krav i henhold til denne egenveksel, som var mangelfuld, da den blev udstedt, og som efterfølgende er blevet færdiggjort af indehaveren, over for den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser, som har bopæl i en anden medlemsstat.

42 Indledningsvis bemærkes, at den forelæggende ret inden for rammerne af dette spørgsmål ønsker oplyst, dels om retsforholdet mellem vekselindehaveren og den, der har påtaget sig egenvekseludstederens forpligtelser, er omfattet af begrebet »sager om kontraktforhold« i den forstand, hvori det er anvendt i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001, dels hvilken rækkevidde der skal tillægges begrebet »det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes«, som er indeholdt i bestemmelsen, i et tilfælde vedrørende en egenveksel, der er mangelfuldt udstedt og efterfølgende er blevet færdiggjort.

43 I lighed med denne doms præmis 27 bemærkes i denne forbindelse, at for så vidt som ordlyden af artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 er enslydende med ordlyden af Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1), første punktum, skal førstnævnte bestemmelse tillægges den samme rækkevidde som sidstnævnte (jf. i denne retning dom af 23.4.2009, sag C-533/07, Falco Privatstiftung og Rabitsch, Sml. I, s. 3327, præmis 48 og 56).

44 Fastlæggelsen af den ret, som i henhold til artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 har kompetence, skal dermed fortsat ske ud fra de principper, som følger af Domstolens praksis vedrørende Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 1) (jf. i denne retning dommen i sagen Falco Privatstiftung og Rabitsch, præmis 57).

45 Hvad for det første angår fortolkningen af begrebet »sager om kontraktforhold« i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 bemærkes, at dette begreb skal fortolkes selvstændigt ud fra forordningens opbygning og formål med henblik på at sikre en ensartet anvendelse af denne i alle medlemsstaterne. Begrebet kan derfor ikke forstås således, at der henvises til den kvalificering, som i den nationale lovgivning, der finder anvendelse, gives af det retsforhold, der er indbragt for den nationale ret (jf. analogt bl.a. dom af 17.6.1992, sag C-26/91, Handte, Sml. I, s. 3967, præmis 10, og af 5.2.2004, sag C-265/02, Frahuil, Sml. I, s. 1543, præmis 22).

46 Selv om artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 ikke kræver, at der er indgået en kontrakt, er det dog nødvendigt for, at bestemmelsen kan finde anvendelse, at der kan identificeres en forpligtelse, eftersom det ved fastlæggelsen af den retlige kompetence i medfør af bestemmelsen er afgørende, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes. Begrebet »sager om kontraktforhold« i denne bestemmelses forstand kan derfor ikke fortolkes således, at det omfatter en situation, hvor der ikke foreligger en forpligtelse, som en part frivilligt har påtaget sig over for en anden (jf. analogt dom af 17.9.2002, sag C-334/00, Tacconi, Sml. I, s. 7357, præmis 22 og 23, og Engler-dommen, præmis 50).

47 Anvendelsen af den specielle kompetenceregel i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 forudsætter, at det fastslås, at en person frivilligt har påtaget sig en retlig forpligtelse over for en anden person, og at denne forpligtelse ligger til grund for sagsøgerens sagsanlæg (jf. analogt Engler-dommen, præmis 51).

48 Hvad angår spørgsmålet, om der foreligger en sådan forpligtelse under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede, bemærkes – i lighed med hvad generaladvokaten har anført i punkt 45 i forslaget til afgørelse – at den person, der i det foreliggende tilfælde har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser ved at underskrive vekslens forside med påtegnelsen »pr. aval«, frivilligt har indvilget i at stille sikkerhed for de forpligtelser, som påhviler udstederen af egenvekslen. Personens forpligtelse til at stille sikkerhed for nævnte forpligtelser er således ved den pågældendes underskrift indgået frivilligt i nævnte bestemmelses forstand.

49 Den omstændighed, at underskriften er blevet påført en blank egenveksel, kan ikke rejse tvivl om denne konstatering. Det skal nemlig tages i betragtning, at den person, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser, frivilligt har accepteret de betingelser, hvorpå egenvekslen ville blive færdiggjort af vekselindehaveren ved angivelse af de manglende oplysninger på vekslen, idet personen ligeledes har underskrevet aftalen om angivelse af de manglende oplysninger, selv om underskriften af denne aftale ikke i sig selv medfører, at avalforpligtelsen opstår.

50 Herved bemærkes, at spørgsmålet om, hvorvidt angivelsen af de manglende oplysninger på egenvekslen er blevet foretaget i strid med nævnte aftale, ikke henhører under fortolkningen af begrebet »sager om kontraktforhold« som omhandlet i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001, men snarere er knyttet til vurderingen af, om betalingsstedet i henhold til egenvekslen gyldigt er blevet aftalt mellem parterne, således at denne forespørgsel fra den forelæggende ret vedrører fortolkningen af begrebet »det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes« i nævnte bestemmelses forstand, som vil blive undersøgt i denne doms præmis 52 ff.

51 Heraf følger, at retsforholdet mellem vekselindehaveren og den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser i forbindelse med en egenveksel, der er mangelfuldt udstedt og efterfølgende er blevet færdiggjort, er omfattet af begrebet »sager om kontraktforhold« i den forstand, hvori det er anvendt i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001.

52 For det andet skal betydningen af begrebet »det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes« i nævnte bestemmelses forstand præciseres.

53 Den forelæggende ret har i denne forbindelse bl.a. rejst spørgsmålet, om der med henblik på fastlæggelsen af dette sted kun skal tages hensyn til de oplysninger, der fremgår af egenvekslen, eller om der også skal tages hensyn til de oplysninger, der er indeholdt i aftalen om angivelse af de manglende oplysninger.

54 Det bemærkes for det første, at begrebet »forpligtelse« i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 henviser til den forpligtelse, som følger af aftalen, og hvis manglende opfyldelse påberåbes til støtte for sagsanlægget (jf. analogt bl.a. dom af 6.10.1976, sag 14/76, De Bloos, Sml. s. 1497, præmis 13, af 15.1.1987, sag 266/85, Shenavai, Sml. s. 239, præmis 9, og af 19.2.2002, sag C-256/00, Besix, Sml. I, s. 1699, præmis 44), og for det andet, at det sted, hvor denne forpligtelse er opfyldt eller skal opfyldes, fastlægges i medfør af den lov, som regulerer nævnte forpligtelse efter lovvalgsreglerne for den ret, sagen er indbragt for (jf. analogt bl.a. dom af 6.10.1976, sag 12/76, Industrie Tessili Italiana Como, Sml. s. 1473, præmis 13, og af 28.9.1999, sag C-440/97, GIE Groupe Concorde m.fl., Sml. I, s. 6307, præmis 32, samt Besix-dommen, præmis 33 og 36).

55 Henset til den store betydning, der i de enkelte landes nationale kontraktret i almindelighed tillægges parternes vilje, er en aftale vedrørende opfyldelsesstedet for forpligtelsen, såfremt de kontraherende parter ifølge den lovgivning, der finder anvendelse, på de heri fastsatte betingelser har mulighed for at udpege opfyldelssesstedet for en forpligtelse, endvidere tilstrækkelig til at skabe et værneting på samme sted i henhold til artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 (jf. analogt dom af 17.1.1980, sag 56/79, Zelger, Sml. s. 89, præmis 5, af 20.2.1997, sag C-106/95, MSG, Sml. I, s. 911, præmis 30, og dommen i sagen GIE Groupe Concorde m.fl., præmis 28).

56 Det bemærkes imidlertid, at selv om parterne frit kan aftale et opfyldelsessted for kontraktforpligtelserne, kan de dog ikke, med det ene formål at bestemme et værneting, fastlægge et opfyldelsessted, som ikke har nogen reel tilknytning til det faktiske kontraktforhold, eller hvor kontraktforpligtelserne ikke kan opfyldes i henhold til kontraktvilkårene (jf. i denne retning MSG-dommen, præmis 31).

57 Henset til den omstændighed, at opfyldelsesstedet for den i hovedsagen omhandlede forpligtelse udtrykkeligt er angivet på egenvekslen, skal den forelæggende ret i det foreliggende tilfælde tage nævnte sted i betragtning ved fastlæggelsen af den kompetente ret i medfør af artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001, såfremt den lovgivning, der finder anvendelse, giver mulighed for at foretage et sådant valg af forpligtelsens opfyldelsessted.

58 Under disse omstændigheder skal det andet spørgsmål derfor besvares med, at artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse med henblik på at fastlægge den ret, der har kompetence til at træffe afgørelse i en sag, hvor indehaveren af en egenveksel, som har hjemsted i en medlemsstat, har påberåbt sig krav i henhold til denne egenveksel, som var mangelfuld, da den blev udstedt, og som efterfølgende er blevet færdiggjort af indehaveren, over for den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser, som har bopæl i en anden medlemsstat.

Sagens omkostninger

59 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

1) **Artikel 15, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at en fysisk person, der har tætte erhvervsmæssige forbindelser til et selskab, f.eks ved at indgå i ledelsen heraf eller ved at eje en aktiemajoritet i selskabet, ikke kan anses for forbruger i denne bestemmelses forstand, når han anfører en avalpåtegning på en egenveksel, der er udstedt med henblik på at stille sikkerhed for dette selskabs forpligtelser i henhold til en kreditaftale. Denne bestemmelse finder derfor ikke anvendelse med henblik på at fastlægge den ret, der har kompetence til at træffe afgørelse i en sag, hvor indehaveren af en egenveksel, som har hjemsted i en medlemsstat, har påberåbt sig krav i henhold til denne egenveksel, som var mangelfuld, da den blev udstedt, og som efterfølgende er blevet færdiggjort af indehaveren, over for den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser, som har bopæl i en anden medlemsstat.**

2) **Artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse med henblik på at fastlægge den ret, der har kompetence til at træffe afgørelse i en sag, hvor indehaveren af en egenveksel, som har hjemsted i en medlemsstat, har påberåbt sig krav i henhold til denne egenveksel, som var mangelfuld, da den blev udstedt, og som efterfølgende er blevet færdiggjort af indehaveren, over for den, der har påtaget sig vekseludstederens forpligtelser, som har bopæl i en anden medlemsstat.**

Underskrifter